بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2018/HC-A/99
- **އިސްތިއުނާފު ކުރިފަރާތް:**
  - ނަން: ދާދު ހަމި ޢުބައިދުލްޖް ދިދިޔާ
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: މއ. ބޯގަންވިލާ/ ކ. މާލެ
  - ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: C-0122/2010
  - މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މއ. ބޯގަންވިލާ / ކ.މާލެ

- **އިސްތިއުނާފު ނައްދެވި ފަރާތް:**
  - ނަން: ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޖުކޭޝަން)
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޖުކޭޝަން)
  - މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޖުކޭޝަން)

- **ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު:** 09 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1438 / 05 ފެބްރުއަރީ 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚު** 25 ޝައްވާލް 1441 / 17 ޖޫން 2020

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 1959/Cv-C/2016
- **ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް:** ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް ހިންގި އިދާރީ ޢަމަލެއްގެ ދައުވާ
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 20 ސެޕްޓެމްބަރު 2016 * **ނިމުނު ތާރީޚު:** 29 އޮގަސްޓް 2017
- **މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:**

އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން   ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް   ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު

(ޚިލާފަށް)

● ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1959/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ވާރޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ (މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަން) އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

● ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1959/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ [illegible] ބަޔާނުގައި، އެ މައްސަލައިގައި، ކުރީގެ [illegible] އިންގްލިޝް ސްކޫލުގެ މަސްއޫލުވެރިންނާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނާ ދެމެދު 28 ޑިސެމްބަރު 2008 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުން ވާރޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible]، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް އެ އެއްބަސްވުން އުވާލާފައިވާތީ، އެ އެއްބަސްވުން އުވާލުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ އެންމެހައި ގެއްލުންތަކުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible] ވާރޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް [illegible] ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، އަދި މި މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގައި [illegible] ވަކީލުން [illegible] 53،000/-ރ (ފަންސާސް ތިންހާސް) ރުފިޔާ އެފަރާތަށް ލިބިދިނުމަށް އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުގެ [illegible]،

އެ މައްސަލައިގައި [illegible]، "[illegible]، [illegible]"، ފާހަގަކުރި ނުކުތާތަކުގެ [illegible] ސްކޫލުގެ މަސްއޫލުވެރިންނާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނާ ދެމެދު 28 ޑިސެމްބަރު 2008 [illegible] ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ [illegible]

[illegible] 06 [illegible] 2010 [illegible]

02- [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1959/Cv-C/2016 [illegible] 08 ([illegible]) [illegible]

- [illegible] 10-1 [illegible]

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** އެއްބަސްވުން އުވާލާފައިވަނީ، އެއްބަސްވުމުގައި އޮޅުމެއް އޮތް މާއްދާއަކާ ހަވާލާދީ ކަން ދައުލަތުގެ ބަރުން އެއިގެން އެންގުމަކީ، އެމްއޯޔޫގައިވާ ވާހަކަ އިސްތިސްނާކޮށް އެއްޗަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އުޞޫލު ކަމުގައިވާ "Contract ratification remedy" ގެ އުޞޫލާ އެއްގޮތަށް ދައުލަތުން ޢަމަލުކޮށްފައިނުވާކަން އެނގެން އޮންނަނީ، މިކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރި ކުރުން ސަބަބު ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކޮށްފައިވަނީ، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފޯސް މެޖޫރ އިންޖިނިއަރިންގ ސަބަބުތައް، އެ މާއްދާގައި ހިމެނިފައިވާކަމަށް ބުނެ ކަމަށްވެފައި، އެ މާއްދާގައި ފޯސް މެޖޫރ އިންޖިނިއަރިންގ ސަބަބުތައް ހިމެނިފައިވާކަމަށް ސާބިތުވާ ހެއްކެއް ހުރިކަމަށް ބެލުމުގެ، އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރި ކުރުން ސަބަބު ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަންކަރަޕްޓުވެއްޖެ ނުވަތަ ލިކުއިޑޭޝަން ނޯޓިސް ދޫކުރުމާއި، ދައުލަތުގެ ބަދަލުކުރުން އެނގޭނެ އިޝާރާތެއް، އެ މާއްދާގައި ބުނާފައިވާ އިންޖިނިއަރިންގ ސަބަބު ހިމެނިފައިވާކަން، ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ހެކި ހުށަހެޅުމަށް ސާބިތުވާގޮތަށް، ސަބަބު ހިމެނޭކަން ފެންނަކަމަށް ހުރުމުގެ، އެއްބަސްވުމުގެ 29 ވަނަ މާއްދާއަށް ފެށި ބަދަލުތަކާއި ގުޅޭ ކަނޑައެޅުމަކީ ވަކި ދައުލަތުން އަމަލުކުރުމަށް ނުވާއިރު ވެސް އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރައްވައިފައި ކުރިއްޔާ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ:** 6 އޮކްޓޫބަރު 2010 ވަނަ ދުވަހު މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން އާއި މެންދޫ ކޮންޓްރެކްޓް ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުން (އަސާސީ އެއްބަސްވުން) އަކީ، ބާޠިލްކުރުން އެއްބަސްވުމަށް ގެނެވިފައިވާ ބަދަލުތަކަކީ އެނގެން އޮންނަނީ، އެ އެއްބަސްވުމުގެ

އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލް ހިންގުން ފަސްކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން އިން އެއްބަސްވެފައިވާއިރު، މިކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި މައްސަލަ ނިންމާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ހަވަނަ ނުކުތާއަކީ: 06 އޭޕްރީލް 2010 ވަނަ ދުވަހު ލާލެ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އާއި، ކުރީގެ [illegible] އިންގްލިޝް ސްކޫލްގެ މަސްއޫލުވެރިންނާ ދެމެދު ވެފައިވާ ޑީޑް އޮފް އެސައިންމެންޓް 4 ވަނަ މާއްދާ އާއި 5ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި އެމާއްދާއާ ޚިލާފަށް އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރި ކުރުން ސައްޙަ [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ހަތްވަނަ ނުކުތާއަކީ: އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރެވިފައިވަނީ، [illegible] Affirmation by election ގެ [illegible] އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކުރި ކުރުން ސައްޙަ [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- އަށްވަނަ ނުކުތާއަކީ: [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވުންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

03- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި [illegible]:

[illegible] 1959/Cv-C/2016 [illegible]

ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ސާބިތުވެގެން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ށ) އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާގެ ޖަވާބު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ދައުލަތުން ބިން އަޅާ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި ބިން އަޅާ ލިޔުމުގައި، އެވިޑެންސް 1 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގެ ނަންބަރު: 22-E/MIS/2008/3424 (18 ޑިސެމްބަރު 2008) ސިޓީއާއި، އެވިޑެންސް 2 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ، 30 އޮގަސްޓް 2009 ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުން ފޮނުވާފައިވާ އިލެކްޝަނާއި އެ އިލެކްޝަންގައި އެޖެންޓުންނާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުގައި 26 އޮގަސްޓް 2009 ގައި ބޭއްވުނުކަމުގެ ބޭނުމާއި ބައްދަލުވުމުގެ، އެ ބައްދަލުވުމުގެ ބައިވެރިން ސޮއިކުރެއްވި ލިސްޓް ތަފްޞީލާއި، އަދި އެވިޑެންސް 3 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ، މަސްދަރު ފަރާތުން ސަރުކާރުގެ ނަމުގައި އޮތް 01 ޑިސެމްބަރު 2009 ގެ ސިޓީއެވެ. އަދި މި ބިން އަޅާ ލިޔުމުގެ އިބާރާތުން، އެ ޕޮލިސީގެ 4.6.2 ވަނަ މާއްދާގައި، މާލެ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު: MH-05/2015 ސިޓީއަކުން ދައުލަތުން ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމާއި އަދި މި ސިޓީއަށް ދައުލަތުން ދޭ ޖަވާބުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމަށް، މި ސިޓީއަށް އެ ކޯޓުން ތަސްދީޤުކޮށްފައިވާ ސާބިތުވާ ނިންމުންތަކުގެ ތާރީޚުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮސްއާއި ގުޅޭ ލިޔުންތަކުގެ ތާރީޚުގައި ހިނގާފައި އޮތް ލިޔުމު ނުހުންނަކަމާއި އަދި މި ލިޔުމަކީ އެ މައްސަލައިގައި މާލެ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާކުރުމާއި، ޝަހާދަތުގެ ލިސްޓާއި، އަދި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު ފޯމާއި، ޝަހާދަތުގެ ލިސްޓުގައި، ހުށަހެޅިކަން ފާހަގަކޮށްފައި އޮތް ލިޔުމު ނުހުންނަކަމާއި މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަހާދަތުގެ ޝަހާދަތް ބަލާއިރުގައި، އެ ލިޔުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ސާބިތުވެގެން ފައިސާ ކުރުމުގައި ތާރީޚުތަކަށްވުރެ މި ތާރީޚުގައިވާ ހަވާލާގެ މަސައްކަތް އެކަނި ކުރާނީ، އަދި އިތުރު ހަވާލު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބޭނެއެވެ." މިހެންވުމުން. އަދި އެ މައްސަލައިގައި ހިމަނައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ ލިޔުމު

ހިމަނައިނުދިނުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ފަރާތަކުން މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ނުކުރާތީއެވެ

ހުށަހަޅާފައިވާތީ، މި ސިޓީއަކީ އެ މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައި އޮތް ސިޓީއެއް ނޫންކަން އެނގެއެވެ.

(ހ) ގާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ހައިކޯޓުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ބަޔާންކޮށްދީފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ލިޔެފައިވަނީ،

> "ހައިކޯޓުން މައްސަލަތައް ބަލާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހެކިހުއްޖަތާއި
> ދިފާއުގެ ބަސްތަކުގައި ބަލައިގެންނެވެ."

އަދި އެ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ލިޔެފައިވަނީ،

> "މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން ބުނެފައި އޮތުމަކީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުކުމްކުރުމުގެ
> ފުރުސަތު ލިބިފައިވާ ހާލު، އިސްތިއުނާފުގެ މަރުހަލާގައި ހުކުމްކުރުން
> ހުރަސްއަޅާނެކަމެއް ނޫނެވެ."

މި ފަދައިންނެވެ. މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގައި ބެލުނުއިރު، ހުށަހަޅައިފައިވާ ލިޔުންތަކަކުން ދައުލަތުން މި މައްސަލައިގައި ހާޒިރުވެފައިވާއިރު، އެ ލިޔުންތަކުގެ ތާރީޚުތަކުން ބެލިއިރުގައި، އެ ލިޔުންތަކަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގައި އެ މައްސަލަ ބަލަމުންދިޔައިރު ފޮލްޑަރުގައި ހުރި ލިޔުންތަކެއްކަމާއި އަދި އެ ލިޔުންތައް އެ ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުގެ ނިޔާވެދިން ސަބަބުން ދަލީލަކަށް ބަލައިގަނެވިފައިވާތީ، އެ ލިޔުންތަކަކީ، އެ ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުގެ ފުރުސަތު އޮވެ، ހުށަހަޅައިފައިވާ ލިޔުންތަކެއްކަމާއި އަދި އެ ލިޔުންތައް ހުށަހަޅައިފައިވާ ސަބަބުން، އެ ލިޔުންތައް ވަޒަން ކުރުމުގެ ފުރުސަތު އެ މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރަށް ލިބިފައިވާނެއެވެ. އަދި ހައިކޯޓުން މައްސަލަތައް ބަލާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހެކިހުއްޖަތާއި ދިފާއުގެ ބަސްތަކުގައި ބަލައިގެންކަމުގައިވާތީ، ދަށު ކޯޓުގައި ވަޒަން ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިފައިވާ މި ލިޔުންތައް

[illegible] ބަލައިގަންނަންޖެހޭނެ ސަބަބެއް ނެތުމުން މި މައްސަލައިގައި އެ [illegible] ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭނެއެވެ.

(ނ) މާލޭ އިންގްލިޝް ސްކޫލް ހުރި އިމާރާތުގައި ޕްރައިވެޓް އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލް ހިންގުމަށްޓަކައި އެ ސްކޫލްގެ ބޯޑުގެ މަސްއޫލުވެރިންނާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނާއި ދެމެދު 28 ޑިސެމްބަރު 2008 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ހަދާފައިވާކަމާއި، މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެ ސްކޫލްގެ ބޯޑުގެ މަސްއޫލުވެރިންނަށް ލިބިފައިވާ ހައްޤުތައް މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް 06 ފެބުރުއަރީ 2010 ގައި ބަދަލުކޮށްފައިވާކަމާއި އަދި މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މި އެއްބަސްވުމާ [illegible]، މި އެއްބަސްވުން އުވާލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ނިންމުމަށްފަހު، މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް 15 ދުވަހުގެ ނޯޓިސް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން[1] 25 ޖަނަވަރީ 2015 ގައި ދީފައެވެ.

(ރ) މި އެއްބަސްވުން ބާތިލުކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން [illegible] [illegible] [illegible]، މި ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބަށް[2] ބަލާއިރު، ދައުލަތުން މި އެއްބަސްވުން ބާތިލުކޮށްފައިވާތީ، މި އެއްބަސްވުމުގެ 10-1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ސްކޫލްގެ ހިންގުން [illegible]، އެ އެއްބަސްވުމުގެ 27-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމަށެވެ. މި ގޮތުން 28 ޑިސެމްބަރު 2008 މި ތާރީޚުގައި [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 10-1 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބުނެފައިވަނީ،

---

[1] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުގެ ނަންބަރު: 22-E/PRIV/2015/42 (25 ޖަނަވަރީ 2015) ގެ ސިޓީ.

[2] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1959/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާލިބޭފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު ލިޔުމުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި.

> "The MES Proprietors shall have students in attendance at the International School on 11 January 2008. The MES Proprietors may alter this date only upon express written approval by the Ministry, which approval or disapproval must be communicated to the MES Proprietors within ten (10) working days after the Ministry receives written notice from MES Proprietors of its proposed modification of this date."

މިފަދައިންނެވެ. މިގޮތުން، މި އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދަރިވަރުންނާއެކު ސްކޫލު ހުޅުވުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތާރީޚަކީ 11 ޖަނަވަރީ 2008 ކަމާއި އަދި މި އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި ތާރީޚަކީ 28 ޑިސެމްބަރ 2008 ކަމަށްވާތީ، މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދަރިވަރުންނާއެކު ސްކޫލު ހުޅުވުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތާރީޚަކީ މި އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރި ތާރީޚަށްވުރެ ކުރީގެ ތާރީޚެކެވެ. އަދި މި ތާރީޚަށް [illegible] [illegible]. މި ތާރީޚަށް [illegible] [illegible] ތާރީޚުއަށްވުރެ މި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމާއިހިލާފަށް، [illegible] [illegible] ގުޅިގެން [illegible]ގައި[3]، އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައި 11 ޖަނަވަރީ 2008 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] 11 ޖަނަވަރީ 2009 ކަމަށެވެ. [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] އެއްބަސްވުމުގައިވާއެވެ.

---

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1959/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ދަޢުވާލިބޭފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު ފޯމުގެ 7.3.1 ވަނަ ނަންބަރުގައާއި، އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާގެ ޖަވާބު ހުށަހަޅާ ފޯމުގެ 4.1.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި،

މި އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ ތާރީޚާއި، މި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ [illegible] ބަލާއިރުގައި، މި އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައި، ދަރިވަރުންނާއެކު ސްކޫލު ހުޅުވުމަށް 11 ޖެނުއަރީ 2008 [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. ދެން [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ލިޔެވިފައިވާ މި ތާރީޚު އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަދަލުކުރެވިދާނެއެވެ. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެ ތާރީޚަށް ބަދަލުގެނެވޭނެ [illegible] މި [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މި ތާރީޚަށް ދެ ގޮތަކުން ބަދަލުގެނެވިދާނެއެވެ.

(i) މި ތާރީޚަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ފުރަތަމަ ގޮތަކީ، އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] ބާރު ހުރި ފަރާތްތަކުން، މި ތާރީޚު ބަދަލުކުރުމަށް ލިޔުމުން އެދުމުން، މި ތާރީޚު ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން ލިޔުމުން މިނިސްޓްރީން އެންގުމުންނެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކުން ބަލާއިރުގައި، އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެއްބަސްވުމުގައިވާ ތާރީޚު ބަދަލުކުރުމަށް [illegible] ބާރު ހުރި ފަރާތްތަކުން ލިޔުމުން އެދިފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި މި ތާރީޚު ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން މިނިސްޓްރީން [illegible] [illegible] [illegible] ލިޔުމުން (express written approval) އަންގާފައެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މާއްދާގެ ދަށުން އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] ލިޔެވިފައިވާ މި ތާރީޚަށް ބަދަލެއް ގެނެސްފައެއް ނުވެއެވެ.

(ii) އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މި ތާރީޚު ބަދަލުކުރުމުގެ ދެވަނަ ގޮތަކީ، އެއްބަސްވުމުގެ 23.1 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންނެވެ. މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

> "This Agreement may be amended by the mutual agreement of the two Parties. Any such amendment must be made in writing and signed by the appropriate representatives of the two parties."

މިފަދައިންނެވެ. މި މާއްދާގައި އެއްބަސްވުމަށް ބަދަލު ނުވަތަ އިސްލާހު ގެނެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމު މާއްދާއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން އެއްބަސްވުމަށް އިސްލާހު ގެނެވޭނީ ލިޔުމުންނެވެ. އަދި ސޮއި ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިން މި ލިޔުމުގައި ސޮއިކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރުގައި، އެއްބަސްވުމުގެ 23.1 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މި އެއްބަސްވުމަށް އިސްލާހެއް ގެނެސްފައިނުވެއެވެ.[4]

މި އެއްބަސްވުން އެކުލަވާލާފައިވާ ގޮތުން، މި އެއްބަސްވުމުގެ އެއް ބައިވެރިޔަކަށް، މި އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާއެއް އަމިއްލައަށް ބަދަލުކުރުން ނުވަތަ އިސްލާހުކުރުމުގެ ބާރެއް ލިބިފައެއްނުވެއެވެ. މިގޮތުން މި އެއްބަސްވުމުގައިވާ ކުށް އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކައި އަމަލުކުރެވެން ހުރި ގޮތްތައް އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައާއި، 23.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެ މާއްދާތަކުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ކުށް އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކައި، އެއްބަސްވުމުގައި މި [illegible] އޮންނަނިވި [illegible] ދެފަރާތް އެއްބަސްވުންވެއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިގެން ޙައްލު ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުސަތު އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދެބައިވެރިންނަށްވެސް ލިބިފައިވެއެވެ. މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަނީ ހަމަޖެހުމެއް ދަށުން، އެއްބަސްވުމުގެ ލިޔުމުގައި ހުރި ކުށް (Mistake) އިސްލާހުކުރުމުގެ (Rectification) މައްސަލައެއް ކޯޓުތަކުން ބަލައި ކޯޓަށް [illegible] އެ ކުށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[4] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1959/Cv-C/2016 ފައިސަލާގައި [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] ދެފަރާތުން ގެނެސްފައިނުވާކަމަށް ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވުން.

ލޯޑްސް އިން 2009 ވަނަ އަހަރު ނިންމާފައިވާ Chartbrook v Persimmon Homes Ltd[5] އެވެރިއުނު މައްސަލައާއި، އެ ޔޫކޭގެ ކޯޓް އޮފް އެޕީލުން 2019 ވަނަ އަހަރު ނިންމާފައިވާ FSHC Group Holdings Ltd v Glas Trust Corporation Ltd[6] މައްސަލައިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައި ކަރަކުން ލިޔެފައިވާ މުޅިން އެ މާއްދާގައިވާ ގޮތަށް ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުގެ 23.1 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތަށް އިސްލާހުކޮށްފައިނުވާތީ، އެއްބަސްވުމުގައި ހިމެނިފައިވާ މި ކުން އިސްތިސްނާކުރުން، އެގޮތުގައި ދެކޭ އޮތެވެ.

(ހ) މާލޫ ރައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަން ދެމެދު އުފެދިފައިވާ އެންމެ ފަހުގެ ދެބަސްވުމަށް، މި މައްސަލައިގައި ހަވާލާދީފައިވާ 28 ޑިސެމްބަރު 2008 ގެ އެއްބަސްވުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަން އެކުލަވާލުމުން ނިންމާފައިވާތީ، މި އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މާނަކޮށްފައެވެ. މި ސާފުގެ ޢަމަލު ކުރަމުން ބައެއްކަމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން 2019 ވަނަ އަހަރު ނިންމާފައިވާ ގަލްފް.އެސް.ޓީ. ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އާޓްސް އެންޑް ކަލްޗަރ) އަދި އެއަރޕޯޓް އިންވެސްޓްމަންޓްސް ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[7] އެވެރިއުނު މައްސަލައިގައި، އެ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން، 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ށ) ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ދުރުސްތުކަމާއި ހުރިހާ ފަރާތެއް އަދާކުރުމަކީ ކޮންޓްރެކްޓެއް ނުވަތަ އެއްބަސްވުމުގެ، ރަނގަޅު ނިޔަތުގައި (good faith/ bona fide) ތަންފީޒުކުރުމަށް، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސާސީ ޤާޢިދާއެއްކަމަށްވާ "އަހުދަށް ފުއްދައިދިނުމުގެ ޤާޢިދާ" (قاعدة الوفاء بالعهد) ގެ ދަށުން، ވަކިން ހިމެނޭގޮތަށް އިސްތިސްނާކުރެވިފައިވާ ފަތުވާ ޤަވާޢިދުކަމުގައިވާ 'އަޤްދަކީ ޝަރީޢަތް ދެފަރާތަށް' (العقد شريعة المتعاقدين) ނުވަތަ "ޕެކްޓާ ސަންޓް ސާވަންޑާ" (Pacta sunt servanda) ގެ މަބްދައުގެ ދަށުން، އެ ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ

---

[5] UKHL 38 [2009]

[6] EWCA Civ 1361 [2019]

[7] 2017/SC-A/32

ބައިވެރިންގެ މައްޗަށް ޤާނޫނީ ގުޅުން ޤާއިމުވެގެންދާ ކަމެއްކަމަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހަވާލާދެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ނިޔަތް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި، މި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ އަމަލުތައް ބަހައްޓާފައިވާ ގޮތް ބަލާލުން މުހިންމެވެ. މި އެއްބަސްވުމަކީ، 28 ޑިސެމްބަރު 2008 ގައި އެ ސްކޫލުގެ އޭރުގެ މަސްއޫލުވެރިންނާއެކު މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްކަމާއި، މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެ ސްކޫލުގެ އޭރުގެ މަސްއޫލުވެރިންނަށް ލިބިފައިވާ [illegible] މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ބަދަލުކުރުމަށް 06 އެޕްރީލް 2010 ގައި ސޮއިކުރެވުނު ޑީޑް އޮފް އެސައިންމެންޓްކޮށްފައި، މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމެންޓުގައި އެ ސްކޫލުގެ އޭރުގެ މަސްއޫލުވެރިންނާއި، މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] އިތުރުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ސޮއިކޮށްފައިވާކަމާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމެންޓުގައި ސޮއިކޮށްފައިވުމީ، އެ ސްކޫލުގެ އޭރުގެ މަސްއޫލުވެރިންގެ ބަޔާންތަކާއި، [illegible] މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ބަދަލުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible]. މި އެއްބަސްވުން [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 11 ޖަނަވަރީ 2008 [illegible]، އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ނިޔަތް ދެނެގަތުމަށްޓަކައި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] ހެކީގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 11 ޖަނަވަރީ 2009 [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] [illegible]، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެ ސްކޫލުގެ އޭރުގެ މަސްއޫލުވެރިންގެ ބަޔާންތަކާއި، [illegible] [illegible] [illegible] މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ބަދަލުކުރުމަށް 06 އެޕްރީލް 2010 ގައި [illegible]، އެއްބަސްވުމުގެ 10.1 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމެންޓުގައި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް މާލޭ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް

ދައުވާގައި ބުނުމުން، އެކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible][8] މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމަންޓްގެ މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރުގައި، މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމަންޓްގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ލިޔެވިފައިވަނީ،

> "The Assignor hereby covenant, promise and declare with the Assignee that the Assignor has not at any time heretofore made, done or committed or been party or privy to any act deed matter or thing whatsoever whereby or by means whereof the rights of the Assignee as created by this Deed can shall or may be affected adversely or to the detriment of the Assignee."

މިފަދައިންނެވެ. އަދި މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމަންޓްގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (a) ގައި ލިޔެވިފައިވަނީ،

> "At the time of this assignment the premises and or all parts thereof are, free from all encumbrances claims or charges of whatsoever nature"

މިފަދައިންނެވެ. އަދި މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމަންޓްގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (b) ގައި ލިޔެވިފައިވަނީ،

> "the quiet possession and peaceful enjoyment of the premises by the Assignee would not in any way be disturbed, interfered with or affected by the Assignors or any person or persons claiming under or through the Assignors"

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، މި ޑީޑް އޮފް އެސައިންމަންޓްގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާއި، 5 ވަނަ މާއްދާގެ (a) އަދި (b) ގެ ދަށުން އެ މި އެއްބަސްވުން [illegible] އަދި މި ޑީޑް އޮފް

---

[8] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1959/Cv-C/2016 ގެ ޝަރީޢަތުގައި [illegible] 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި.

އެސައިންމަންޓްގައި ސޮއިކުރުމުގެ ކުރިން 24 ފެބްރުއަރީ 2010 ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ހަދާދީފައިވާ [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީގައި، އެ ރަޖިސްޓްރީއަކީ، އެމް.ޑީ.އެސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މަސްއޫލުވެރިކަމުގެ ދަށުން 22 ނޮވެމްބަރު 2009 ގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިގެން ހިނގަމުން އައި [illegible] ހައި އެމް.ޑީ.އެސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލުގެ މަސްއޫލުވެރިކަން [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ބަދަލުކުރުމާ ގުޅިގެން 24 ފެބްރުއަރީ 2010 ގައި ހަދާދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީއެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[9] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެސައިންމަންޓް [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 06 އޭޕްރީލް 2010 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް [illegible] [illegible]

---

[9] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުގެ ނަންބަރު: 22-F/1/2009/S (24 ފެބްރުއަރީ 2010) ހަދާދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ

އެއްބަސްވުމަށް މި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ.[10] ދައުލަތުން މިހާރު ބުނާ ފަދައިން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނާއި [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު އޮތް މި އެއްބަސްވުމަކީ އުވާލެވޭ ބާވަތުގައި އޮތް އެއްބަސްވުމެއްކަމަށްވާނަމަ، މި ފަދައިން މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެއްބަސްވާންވީ ސަބަބެއް ނެތެވެ. އަދި މި ބާވަތުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ގޯސް ކަމެއް ނެތްކަން އެނގެއެވެ.

އަދި މި އެއްބަސްވުން އުވާލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން ނިންމާފައިވާ ސަބަބަކީ، އެއްބަސްވުމުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] 'ޒީރޯ ސާޕޯޓް ޗާޓަރ' ގެ [illegible] 22 އޮކްޓޫބަރު 2009 ސޮއިކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: 29/MES/2009 (02 [illegible] 2009) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

---

[10] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން، [illegible] [illegible] [illegible] 06 [illegible] 2010 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި

ރަޖިސްޓްރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އެތަނުގައި، ކުރިން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލެއް ހިނގާފައިވާކަމަށް ބަލަންޖެހެއެވެ.

[illegible] ޕްރައިވެޓް އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލް ހަދުން ފެށުމުގެ ކުރިން، 28 ޑިސެމްބަރު 2008 ގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދުރާލާ [illegible] [illegible] (approval) މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން ހޯދަންޖެހެއެވެ. މިގޮތުން އެ އެއްބަސްވުމުގެ 2.3، 5.1، 6.1، 7.1، 8.1، އަދި 9.1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ކުރުމުގެ ކުރިން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން ހޯދަންޖެހޭ ހުއްދަ ހޯދުމަށްޓަކައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނަށް [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން 22 މެއި 2013 ގައި ސިޓީއެއް[11] ފޮނުވާފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން މި ހުށަހެޅުމާ [illegible] ސަބަބަކުން، އެ ސްކޫލް [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުގެ [illegible] [illegible] އަދި މި އެއްބަސްވުން [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން [illegible] މި [illegible] 25 [illegible] 2015 [illegible]

މިހެން މިކަން އޮތުމުން، އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] ހެޔޮ ނިޔަތެއް (good faith/bona fide) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ambiguous) [illegible] [illegible] މި އެއްބަސްވުމުގެ 27.1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މި އެއްބަސްވުން އުވާލުމަށް ނިންމާފައިވަނީ [illegible] ނޫނެވެ.

(ށ) މީގެ އިތުރުން، މި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެ [illegible] ކުރިން އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްކޫލެއް ހިނގާފައިވާކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިޔުކޭޝަނުން ހުއްދަދީފައިވާ [illegible] [illegible]

---

[11] [illegible] ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު: MH-02/2013 (22 މެއި 2013) ގެ ސިޓީ.

ތަސްދީޤުކުރުން އެނގެން އޮތުމުން، ސާބިތުކުރުމުގެ[12] ބާރުގަދަކުރުމަށް ހުރި ގޮތް، އިތުރަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގައި ގޮތް ހެޔޮ ޝައްކެއް ނެތްކަން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އަދިވެސް ހާމަކޮށް ޕްރޮސިކިއުޝަނަށް ސަރަޙައްދަށް ވާސިލުވުން ނިންމަވާފައެވެ.[13]

(ބ) ޤާނޫނު ނަންބަރު: 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ހައިކޯޓުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އުސޫލު ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވަނީ،

> "ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންނަށް، އެ މައްސަލަ ދަށު ކޯޓުގައި ބެލިއިރު، ނުބަލާ ހުރި ކަންތައްތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިގެން އެ މައްސަލަ އަލުން ބެލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކޮށް ފޮނުވާނީ، ދަށު ކޯޓުގައި އެ މައްސަލަ ބަލަންޖެހޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި، އެ މައްސަލަ ބެލުމަށްޓަކައި އެ މައްސަލަ ބެލި ދަށު ކޯޓަށް ފޮނުވިދާނެއެވެ."

މި ފަދައިންނެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި މައްސަލައިގެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ފައިސާވެރިކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އުފެދުނު، މި މައްސަލަ އަލުން ބެލުމަށް ދަށު ކޯޓަށް ފޮނުވުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނުވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލަ އަލުން ބެލުމަށް ދަށު ކޯޓަށް ފޮނުވައިދިނުމަށް މާނަ ހައި ޝައްކެއް ނެތް ހިސާބަށް ސާބިތުކުރުމަކީ، މިގޮތަށް މިއުޅުނު ނިންމާފައިވާ ސަރީޙަ މައްސަލައިގެ ބަދަލުގައި ބެލެވިދާނެއެވެ.

---

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2010/SC-A/17 ފާސްކުރެއްވި ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތުން ނިންމެވި ޙުކުމުގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި، ސަރީޙަ ހުއްޖަތެއް ނެތިއްޖެނަމަ، ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރު ހަމައަށް ނުފޯރާ ކަމަށް ބެލެވޭނެކަން.

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2011/HC-A/192 ފާސްކުރެއްވި ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) ގައި ހުރިހާ ޝައްކުތަކުގެ ފައިދާ ދިނުން.

(ހ) މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގައި ބެލުނުއިރު، [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ތިން ކަމަކަށް އެދިފައިވެއެވެ. އެ ތިންކަމަކީ، އެއްބަސްވުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން އުވާލާފައިވާ، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، މި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް މި އެއްބަސްވުން އުވާލުމުން، އެ ކުންފުންޏަށް ލިބޭ އެންމެހައި ގެއްލުންތަކާއި ބަދަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކުންފުންޏަށް ލިބިގެންވާ ބަދަލު ކަނޑައަޅައިދިނުމާއި، އަދި އެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަށް [illegible] [illegible] ވަކީލު [illegible]، [illegible] [illegible] -53,000/ރ. (ފަންސާސްތިންހާސް ރުފިޔާ) ހޯދުމަށެވެ.

(ށ) [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އެދިފައިވާ ތިން އެދުމުގެ ތެރެއިން، އެންމެ ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ. އަދި މި އެއްބަސްވުން އުވާލާފައިވާ، މި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށްކަމަށާއި، މި ކަމުގެ ސަބަބުން [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ލިބުނު އެންމެހައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކުންފުންޏަށް ލިބިގެންވާނެއެވެ. މި ދެ އެދުމުގެ އިތުރުން، އެންމެ ފަހު އެދުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް އެދިފައިވާ، އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -53,000/ރ. (ފަންސާސްތިންހާސް ރުފިޔާ) ލިބިގަތުމަށެވެ.

(ނ) އިސްތިއުނާފުކުރި [illegible] [illegible] ދެކޮޅު ފަރާތާ ދެމެދުގައި 28 ޑިސެމްބަރު 2008 ގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ 29.2 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި މާއްދާގައި ބުނެފައިވަނީ،

> “In the event that either party finds it necessary to go before the court in connection with a default by other party in any part of this agreement, the defaulting party shall pay the other’s reasonable attorney’s fees incurred in enforcing the provisions of this agreement.”

މިފަދައިންކަމާއި، މި މާއްދާގެ ދަށުން އަނެއް ފަރާތުގެ ކިބައިން ނަގައިދިނުމަށް އެއްބަސްވެފައިވަނީ، މި އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާތައް ތަންފީޛުކުރުމަށް ވަކިވަން ހަރަދުކުރުމުން ގޮތުގައިކަމާ އަޅައިގަނެވޭ، މި ވައްސަޤައިގައި މާލެ ހަދި ޤަރާރުވެގެން ދިވިލިހުން ކަނޑައެޅިގެން ވާނީ މަގަށް ދެއްކޭ ފަދަ އެއްވެސް ދިމާލަކުން ކަމަކާ ނުވާތީ، މި މާއްދާގެ ދަށުން އަދި މި މަގަށް ނަގައިދިނުމަށްވެއެވެ. އަދި އެއްބަސްވުމުގައި އޮތް މިފަދަ މާއްދާއަކާ ހަވާލާދީ، ވާނީ ވަކިވަން ދިނުކަން އެނގެން ނެތް މަގަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2016/HC-A/89 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް އެ ހިނދުން ނަގައިދިނުމަށްވެއެވެ.[14]

ވީމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުން ފެނުނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1959/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ފެނުނީ އަދި ބަޔާންކުރި ހަމަތަކާ އެއްގޮތްނުވާކަން ނުވާތީ، އެ ނިންމުން ބަދަލު ގެނައުމަށްކަމުގައެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، މިހެން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އަލީގައި ހުކުމަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1959/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައި ނިންމުން ބާތިލުކޮށް، މާލެ އިންވެސްޓް ސްޓޯރ ހުރި ވިޔަފާރީގައި ދަރައިވާފަދަ އިންޖީނިއަރިންގ ސްޓޯރު ހިންގުމަށްޓަކައި އެ ސްޓޯރުގެ އާދޭ މަސައްކަތްކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމެންޓާ ދެމެދު 28 ޖުލައި 2008 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެ ސްޓޯރުގެ އާދޭ މަސައްކަތްކުރުމަށް ދިނުމަށް ނަގައިގަތުމަށްޓަކައި އިތުރުޖާގައެއް

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2016/HC-A/89 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގެ ޙުކުމްގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ)

ޑާޓާ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި 06 އެޕްރީލް 2010 ގައި ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަން، އެ އެއްބަސްވުން އުވާލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަނުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، އެ އެއްބަސްވުމުގެ 27.1 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި އެއްބަސްވުން އުވާލުމުގެ ސަބަބުން ޑާޓާ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ލިބިގެންވާ އެންމެހައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަން ނުވަތަ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމުގެ ހައްޤު ޑާޓާ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ލިބިގެންވާކަމައި، މީގެ އިތުރުން ޑާޓާ ހައި ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ހޯދުމަށް އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާ ބަލާފައި ހުކުމް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށާއި ބާރާކަން އަދި ނަގައިދިނުން ނިންމާކަމަށް މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.